

RETTENS DOM (Anden Udvidede Afdeling)

11. marts 1999 *

I sag T-148/94,

Preussag Stahl AG, Salzgitter (Tyskland), ved advokaterne Horst Satzky og Bernhard M. Maassen, Bruxelles, advokat Martin Heidenhain, Frankfurt, og advokat Constantin Frick, Bremen, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokat René Faltz, 6, rue Heinrich Heine,

sagsøger,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, først ved Julian Currall og Norbert Lorenz, Kommissionens Juridiske Tjeneste, og Géraud de Bergues, der er udstationeret som national ekspert ved Kommissionen, derefter ved generaldirektør Jean-Louis Dewost, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Julian Currall og Guy Charrier, der er udstationeret som national ekspert ved Kommissionen, som befuldmægtigede, bistået af advokat Heinz-Joachim Freund, Frankfurt, og med valgt adresse i Luxembourg hos Carlos Gómez de la Cruz, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Wagnercentret, Kirchberg,

sagsøgt,

* Processprog: tysk.

vedrørende en hovedpåstand om annullation af Kommissionens beslutning 94/215/EKSF af 16. februar 1994 om en procedure i henhold til EKSF-traktatens artikel 65 vedrørende aftaler og forskellige former for samordnet praksis mellem europæiske producenter af stålbjælker (EFT L 116, s. 1),

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS

(Anden Udvidede Afdeling)

sammensat af den fungerende afdelingsformand, C.W. Bellamy, og dommerne A. Potocki og J. Pirrung,

justitssekretær: fuldmægtig J. Palacio González,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter mundtlig forhandling den 23., 24., 25., 26. og 27. marts 1998,

afsagt følgende

Dom¹

Sagens faktiske omstændigheder

A — Indledende bemærkninger

- 1 Nærværende sag vedrører en påstand om annullation af Kommissionens beslutning 94/215/EKSF af 16. februar 1994 om en procedure i henhold til EKSF-traktatens artikel 65 vedrørende aftaler og forskellige former for samordnet praksis mellem europæiske producenter af stålbjælker (EFT L 116, s. 1, herefter »beslutningen«), hvorved den fastslog, at 17 europæiske stålvirksomheder og en af deres faglige organisationer i strid med EKSF-traktatens artikel 65, stk. 1, havde deltaget i en række aftaler, vedtagelser og former for samordnet praksis vedrørende fastsættelse af priser, opdeling af markeder og udveksling af fortrolige oplysninger om Fællesskabets marked for stålbjælker, og pålagde 14 virksomheder inden for denne sektor bøder for de mellem den 1. juli 1988 og den 31. december 1990 begåede overtrædelser.
- 2 Sagsøgeren, der tidligere hed Stahlwerke Peine-Salzgitter AG (i beslutningen betegnet som »Peine-Salzgitter«), indgår i en selskabskoncern, hvis moderselskab er Preussag AG. Sagsøgeren er en af de største producenter af stål i Tyskland, og det havde en konsolideret omsætning i 1989/1990 på 3,225 mia. DEM. I 1990

1 — Præmisserne i nærværende dom er i det væsentlige identiske med eller ligner præmisserne i Rettens dom af 11.3.1999, Thyssen mod Kommissionen (sag T-141/94, Sml. II, s. 347), med undtagelse af navnlig præmis 74-91, 373-378, 566-574 og 614-625 i den nævnte dom, der ikke har noget modstykke i nærværende dom. De overtrædelser af traktatens artikel 65, stk. 1, som sagsøgeren beskyldes for på en række nationale markeder, er heller ikke de samme som de overtrædelser, der er gjort gældende over for sagsøgeren i sagen Thyssen mod Kommissionen. I nærværende sag er den delvise annullation af beslutningens artikel 1 i det væsentlige begrundet med, at der ikke foreligger bevis for sagsøgerens deltagelse i den overtrædelse, der omhandles i punkt 1 i domskonklusionen i nærværende dom.

solgte selskabet stålbjælker i Fællesskabet for et beløb på 352 mio. DEM, svarende til 172 mio. ECU.

[...]

D — *Beslutningen*

- 47 Beslutningen, som blev modtaget af sagsøgeren den 3. marts 1994, ledsaget af en skrivelse fra Van Miert af 28. februar 1994 (herefter »skrivelsen«), indeholder følgende konklusion:

»Artikel 1

Følgende virksomheder har, i den udstrækning, der er beskrevet i denne beslutning, deltaget i de under deres respektive navne anførte former for praksis, der har hindret, begrænset eller fordrejet den normale konkurrence på det fælles marked. Hvor der idømmes bøder, er overtrædelsens varighed angivet i måneder, dog ikke for så vidt angår harmoniseringen af tillæg, hvor virksomhedernes deltagelse er angivet med et 'x'.

[...]

Peine-Salzgitter

- a) Udveksling af fortrolige oplysninger gennem Poutrelles-udvalget og Walzstahl-Vereinigung (30)
- b) Prisfastsættelse i Poutrelles-udvalget (30)
- c) Fastsættelse af priser på det tyske marked (3)
- d) Fastsættelse af priser på det italienske marked (9)
- e) Fastsættelse af priser på det danske marked (30)
- f) Markedsdeling, 'Traverso-systemet' (3 + 3)
- g) Markedsdeling, Frankrig (3)
- h) Markedsdeling, Tyskland (6)
- i) Markedsdeling, Italien (3)
- j) Harmonisering af tillæg (x)

[...]

Artikel 4

For de i artikel 1 angivne overtrædelser, som fandt sted efter den 30. juni 1988 (31.12.1989² for Aristrain's og Ensidesa's vedkommende), pålægges følgende bøder:

[...]

Preussag AG

9 500 000 ECU

[...]

[...]

² — Denne dato angives i den franske og spanske version af beslutningen. Den tyske og engelske version angiver datoen 31.12.1988.

Artikel 6

Denne beslutning er rettet til:

[...]

— Preussag Stahl AG

[...]«

[...]

Den subsidiære påstand om annullation af beslutningens artikel 4 eller i det mindste nedsættelse af bødens beløb

[...]

B — *Anbringenderne om manglende culpa hos sagsøgeren og om, at det er nødvendigt at definere de forbudte former for praksis frem for at pålægge bøder*

[...]

Retten bemærkninger

- 640 Retten har allerede fastslået, at Kommissionens påståede deltagelse i de over for sagsøgeren påtalte overtrædelser på ingen måde er bevist i nærværende sag (jf. afsnit D ovenfor). Retten har også fastslået, at sagsøgeren ikke kunne være uvidende om ulovligheden af de pågældende former for adfærd, i hvert fald efter den 30. juni 1988, og at Kommissionen ikke ulovligt har »afpasset« EKSF-traktaten efter EF-traktaten. Endvidere indeholdt Kommissionens forskellige udtalelser, beslutninger, bemærkninger og beretninger af tidligere dato intet, der kunne give sagsøgeren grundlag for at anse sin adfærd for lovlig på noget punkt. Følgelig må argumenterne om sagsøgerens gode tro og manglende culpa forkastes på dette punkt.
- 641 Argumentet om, at sagsøgeren henset til Kommissionens tidligere administrative praksis ikke kunne forudse, at der ville blive pålagt en bøde, kan heller ikke tiltrædes. For det første er der tidligere pålagt bøder ved en række kommissionsbeslutninger (jf. beslutningerne, der refereres i den *Femtende Almindelige Beretning fra Den Høje Myndighed*, 1966, s. 185 (punkt 221), Kommissionens beslutning 70/118/EKSF af 21.1.1970 om en procedure i henhold til EKSF-traktatens artikel 65 om aftaler og samordnet praksis på det tyske marked for skrot (org. ref.: JO L 29, s. 30), beslutningerne C(80) 236 endelig udg./1, 2 og 3 af 27.3.1983, der er truffet på området for specialstål, og som er sammenfattet i den *Tiende Beretning om Konkurrencepolitikken*, punkt 109 og 110, og den tidligere nævnte beslutning om rustfrit stål). For det andet bemærkes generelt, at den omstændighed, at en beslutning måtte have fortilfælde i form af lignende sager, hvori Kommissionen ikke fandt anledning til at pålægge en bøde, ikke kan bevirke, at Kommissionen i forbindelse med den foreliggende beslutning mister den sanktionsbeføjelse, som traktatens artikel 65, stk. 5, udtrykkeligt tillægger den (jf. tilsvarende vedrørende EF-traktaten Domstolens dom af 12.7.1979,

forenede sager 32/78 og 36/78-82/78, BMW Belgium m.fl. mod Kommissionen, Sml. s. 2435, præmis 53).

- 642 Argumentet om, at der skulle have foreligget en modsigelse mellem bestemmelserne om priser i bl.a. traktatens artikel 60 og de faktiske forhold på markedet, må ligeledes forkastes af de ovenfor i præmis 280-285³ anførte grunde.
- 643 Anbringendet om, at Kommissionen i stedet for at pålægge bøder i medfør af traktatens artikel 60, stk. 1, andet afsnit, burde have defineret de forbudte former for praksis, finder ingen støtte i den ovennævnte dom af 21. marts 1955 i sagen Nederlandene mod Den Høje Myndighed. Beføjelsen til at fastlægge en sådan definition inden for rammerne af traktatens artikel 60 har ingen sammenhæng med forbuddet mod konkurrencebegrænsende aftaler og former for samordnet praksis, der omhandles i traktatens artikel 65.
- 644 Argumenterne om manglende culpa hos sagsøgeren og om, at det var nødvendigt, i stedet for at pålægge en bøde, at definere de forbudte former for praksis, må følgelig forkastes.

C — *Spørgsmålet, om bøden er uforholdsmæssig stor*

[...]

3 — Jf. dommen i sagen Thyssen mod Kommissionen (sag T-141/94, Sml. II, s. 347), præmis 310-316.

— Den økonomiske situation for sagsøgeren og stålindustrien

670 Sagsøgerens argument vedrørende det lave niveau for selskabets fortjeneste sammenlignet med niveauet i andre virksomheder, som skulle fremgå af de tal, der anføres i beslutningens betragtning 301 (fodnote 1), er uden relevans. Bøderne for de forskellige virksomheder er således ikke blevet beregnet på grundlag af deres fortjeneste, men på grundlag af deres omsætning, således som det foreskrives i traktatens artikel 65, stk. 5.

671 Ved anvendelsen af dette kriterium på den enkelte virksomhed i medfør af traktatens artikel 65, stk. 5, har Kommissionen i øvrigt i tilstrækkeligt omfang taget hensyn til hver enkelt virksomheds relative økonomiske betydning på Fællesskabets marked for stålbjælker, som er det eneste, der er berørt af overtrædelserne. Sagsøgerens henvisning til selskabets ringe betydning på markedet for råstål er i denne sammenhæng uden relevans. Det samme gælder Van Miert's erklæring i Europa-Parlamentet.

[...]

676 Kommissionen har med føje set bort fra den omstændighed, at sagsøgeren ikke, efter hvad selskabet har oplyst om den tyske skattelovgivning, kan fratække bøden i sine skattepligtige indtægter. En medlemsstats skattelovgivning kan ikke være et relevant kriterium ved fastsættelsen af en bøde for overtrædelse af Fællesskabets konkurrenceregler.

677 Hvad endelig angår industriens påståede tilpasningsvanskeligheder ved slutningen af kriseordningen har Retten allerede fastslået, at virksomhederne fra september 1985, hvis ikke før, vidste, at de var overgået til en overgangsordning. Kommissionen har i øvrigt vedtaget diverse ledsageforanstaltninger i forbindelse med overgangsordningen, navnlig den i beslutning nr. 2448/88 hjemlede overvågningsordning.

678 Argumenterne vedrørende den økonomiske situation for sagsøgeren og stålindustrien må følgelig forkastes.

[...]

— Rettens udøvelse af sin fulde prøvelsesret

724 Det bemærkes, at Retten allerede har annulleret beslutningens artikel 1, for så vidt som denne fastslår, at sagsøgeren deltog i en aftale om fastsættelse af priser på det tyske marked (jf. præmis 410-413 ovenfor). Bøden, som Kommissionen har pålagt for denne overtrædelse, er blevet opgjort til 90 300 ECU.

725 Af de grunde, der er anført ovenfor i præmis 509⁴, skal perioden mellem den 1. juli og den 31. december 1988 i øvrigt ikke medregnes ved beregningen af bøden vedrørende fastsættelse af priser på det danske marked, hvilket for sagsøgerens vedkommende indebærer en nedsættelse af bøden med 17 200 ECU efter den af Kommissionen fulgte metode.

726 Endelig finder Retten af de ovenfor i præmis 687-693⁵ anførte grunde, at det samlede beløb af den bøde, der er pålagt for aftalerne og den samordnede praksis vedrørende fastsættelse af priser, skal nedsættes med 15%, fordi Kommissionen i et vist omfang har overvurderet de konkurrencebegrænsende virkninger af de konstaterede overtrædelser. Under hensyn til de allerede nævnte nedsættelser for så vidt angår aftalerne om priser på det tyske og det danske marked udgør denne nedsættelse 811 410 ECU ifølge den af Kommissionen anvendte beregningsmetode.

4 — Jf. dommen i sagen Thyssen mod Kommissionen (sag T-141/94, Sml. II, s. 347), præmis 451.

5 — Jf. dommen i sagen Thyssen mod Kommissionen (sag T-141/94, Sml. II, s. 347), præmis 640-646.

727 Såfremt Kommissionens metode anvendtes, måtte sagsøgerens bøde således nedsættes med 918 910 ECU.

728 Når Retten fastsætter en bøde som led i udøvelsen af sin fulde prøvelsesret, er der i sagens natur ikke tale om en præcis matematisk operation. I øvrigt er Retten ikke bundet af Kommissionens beregninger, men skal foretage sin egen vurdering under hensyntagen til alle sagens omstændigheder.

729 Retten finder, at Kommissionens generelle fremgangsmåde ved fastsættelse af bødernes niveau (præmis 629 ovenfor)⁶ er velbegrundet under hensyn til sagens omstændigheder. De overtrædelser, der består i fastsættelse af priserne og opdeling af markeder, og som udtrykkeligt er forbudt efter traktatens artikel 65, stk. 1, må nemlig betragtes som særlig alvorlige, eftersom de indebærer et direkte indgreb i de væsentlige konkurrenceparametre på det pågældende marked. Endvidere har systemerne for udveksling af fortrolige oplysninger, som er lagt sagsøgeren til last, haft et lignende formål som en opdeling af markederne på grundlag af de traditionelle handelsstrømme. Alle de overtrædelser, der er taget i betragtning med henblik på bøden, blev begået efter kriseordningens ophør, efter at virksomhederne havde modtaget behørig advarsler. Som det er fastslået af Retten, var det generelle formål med de i sagen omhandlede aftaler og former for praksis netop at hindre eller forstyrre den tilbagevenden til den normale konkurrence, som var følgen af den åbenbare kriseperiodes ophør. Virksomhederne var endvidere bekendt med disse foranstaltningers ulovlige karakter og skjulte dem bevidst for Kommissionen.

730 Under hensyn til det anførte i det hele, samt henset til, at Rådets forordning (EF) nr. 1103/97 af 17. juni 1997 om visse bestemmelser vedrørende indførelsen af euroen (EFT L 162, s. 1) finder anvendelse fra den 1. januar 1999, skal bødens beløb fastsættes til 8 600 000 EUR.

6 — Jf. dommen i sagen Thyssen mod Kommissionen (sag T-141/94, Sml. II, s. 347), præmis 577.

[...]

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RET TEN (Anden Udvidede Afdeling)

- 1) Artikel 1 i Kommissionens beslutning 94/215/EKSF af 16. februar 1994 om en procedure i henhold til EKSF-traktatens artikel 65 vedrørende aftaler og forskellige former for samordnet praksis mellem europæiske producenter af stålbjælker annulleres, for så vidt som sagsøgeren heri beskyldes for at have deltaget i en aftale om fastsættelse af priser på det tyske marked i en periode på tre måneder.
- 2) Den bøde, der er pålagt sagsøgeren ved artikel 4 i beslutning 94/215/EKSF, fastsættes til et beløb på 8 600 000 EURO.
- 3) I øvrigt frifindes Kommissionen.

- 4) Sagsøgeren bærer sine egne sagsomkostninger samt fire femtedele af Kommissionens omkostninger. Kommissionen bærer en femtedel af sine egne omkostninger.

Bellamy

Potocki

Pirrung

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 11. marts 1999.

H. Jung

C.W. Bellamy

Justitssekretær

Afdelingsformand